

Les nostres lluites. Els límits institucionals i la construcció d'alternatives

“El poder tiene raíces más profundas y estructuras más duraderas que los gobiernos que entran y salen al ritmo de las elecciones democráticas”

Eduardo Galeano “Patatas arriba. La escuela del mundo al revés”

Introducció: entre Escil·la i Caribdis, una legislatura de disjuntives

Ara mateix, la CUP viu uns moments on s'ha de replantejar, de nou, quin paper jugar i com afrontar-lo. Quin ha de ser el paper de l'organització dins la unitat popular i l'esquerra independentista avui?

La lògica de les organitzacions i les candidatures és implacable i les candidatures, sobretot les que tenen més èxit, corren el risc d'esdevenir maquinàries centrades en la seva pròpia autoreproducció. Perquè, malgrat que l'objectiu sigui el de posar la candidatura al servei de les lluites, la candidatura pot assolir fàcilment una posició de força gràcies a l'accés als recursos, als mitjans, a les palanques de poder institucional i, consegüentment, a les gairebé infinites lògiques de cooptació del poder. Per això, i a la història dels moviments i de les lluites d'arreu del món ens remetem, defensem que cap prevenció no és sobrerera. [Anna Gabriel i Joan Teran, «Municipalisme: propostes per a la ruptura», *Perspectives*, 2, 2015].

I, segurament, tot allò explicat no és nou, les Candidatures d'Unitat Popular porten temps debatent com articular-se, amb un peu al carrer i un a les institucions, dèiem, però potser el matís necessari és mil peus al carrer, per quan se n'hagi d'entrar més d'un, si cal, a la institució. Creixent de tres a deu diputades al Parlament de Catalunya. Enxarxant-se en més de 160 assemblees locals arreu dels Països Catalans i passant de pocs regidores i regidors a més de tres centenars. Però quina ha estat l'evolució interna? Com ha arribat fins aquí un projecte de base municipalista i anticapitalista? O, potser, anant més al gra, quines han estat les decisions i les raons que han portat a la CUP-Crida Constituent a ser clau aquesta legislatura?

De forma breu, els punts següents busquen analitzar i respondre aquesta última pregunta, des d'una perspectiva crítica però, alhora, interna i recuperant els argumentaris de cada moment clau d'aquesta última legislatura. La resta de preguntes necessitarien un treball encara més pausat i calmat, per analitzar els debats interns polítics i organitzatius, almenys des del 2008, a l'Assemblea Nacional de Manlleu, fins a l'actualitat (queda pendent per trobar el moment i el punt concret on abordar-ho).

A dia d'avui, però, és molt important debatre sobre la cruïlla actual, de forma clara i oberta, ja que ens podria conduir a continuar construint alternatives des del municipalisme o, per contra, estavellar-nos constantment entre els límits institucionals i les dinàmiques del poder (no només en l'àmbit del Parlament, sinó també als municipis).

Després d'una legislatura on les disjuntives (en algun moment imposades) han estat molt presents en el dia a dia i que hem estat en alguns moments, i potser també actualment, entre Escil·la i Caribdis, serà més necessari que mai créixer a partir de reconèixer i revisar les nostres lluites (i les nostres esperances), perquè, passi el que passi, a partir d'ara caldrà enfortir el projecte d'unitat popular.

2005 – 2015, deu anys explicats fugaçment

Fent un relat molt breu, cal tenir en compte que el 2005, mentre l'esquerra independentista reclamava el dret a l'autodeterminació, l'Estatut era retallat per l'acord entre Artur Mas i Zapatero, de finals de gener de 2006 (i, posteriorment, per la sentència del Tribunal Constitucional del 2010) o, en paraules, de l'exministre Alfonso Guerra: “Nos hemos cepillado el estatuto catalán como carpinteros”. No menys rellevant és recordar que, en aquests anys, el paper de CiU posterior a les consultes populars iniciades a

Arenys de Munt, el 2009, era cercar el “pacte fiscal”, primer amb l’aprovació dels pressupostos del 2011, amb l’abstenció necessària del PP d’Alicia Sánchez Camacho, i, posteriorment, reunits Mas i Rajoy a la Moncloa, el setembre de 2012 (just després de la primera gran mobilització de l’ANC, l’11 de setembre de 2012 amb el lema: *Catalunya, nou estat d’Europa*). A partir d’aquí hi va haver les eleccions anticipades del 25 de novembre de 2012 i l’entrada al Parlament de la CUP – Alternativa d’Esquerres, amb tres diputades (i la pèrdua de 12 escons per part de CiU i els millors resultats de la història d’ERC, amb 21 escons).

Aquella entrada al Parlament de la CUP-AE es feia des de la radicalitat en la defensa del dret a l’autodeterminació dels Països Catalans, la reivindicació i necessitat de mantenir un peu al carrer i un a la institució i, també, no desvincular la lluita social de la lluita nacional: “puny tancat a les retallades, mà estesa per a la ruptura amb l’estat espanyol”. La legislatura continuaria amb el “pacte per la llibertat” entre ERC i CiU, un pacte que, vist amb perspectiva, no només es va incomplir, sinó que demostra com s’han dilatat o incomplert les diferents promeses d’aquests dos actors. Recordem alguns dels acords d’aquell 2012: crear les estructures d’estat necessàries abans del 2014, l’aprovació dels pressupostos del 2013 reivindicats per ERC com “els últims pressupostos autonòmics” o la celebració d’una consulta d’autodeterminació el 2014.

A partir del 9N del 2014, passant de nou per diferents diades amb manifestacions massives, el paper dels diferents partits ha anat virant entre l’incompliment de les seves promeses i la dilació en el temps de les reivindicacions i aspiracions independentistes, fins arribar a les eleccions anticipades 27 de setembre de 2015. És en aquest punt on la CUP ha de debatre a l’entorn de com accelerar el procés i aturar les estratègies *processistes*, és en aquest punt on el paper de la CUP-CC esdevé clau.

Eleccions al Parlament 27 de setembre de 2015, un punt d’inflexió

Segurament, les lectures a fer prèvies a les eleccions del 27 de setembre de 2015 són múltiples i algunes s’han resumit en el punt anterior. Però, per començar, cal una autocrítica necessària: l’acceptació per la CUP-CC d’un marc i un relat a l’entorn unes eleccions “plebiscitàries i constituents” sense la previsió dels diferents escenaris que s’obrien segons els resultats que van acabar sortint. És a dir, com afrontaria de manera concreta i conjunta l’independentisme un escenari sense una majoria de vots (però sí d’escons) i acompanyat d’un full de ruta dissenyat per Junts pel Sí que no esdevenia un camí clar cap a la ruptura democràtica amb l’Estat espanyol?

Els resultats del 27S ens mostraven que els vots a les candidatures independentistes no són suficients, no arriben al mínim necessari de persones que volen la independència de forma explícita i, per tant, és en aquesta situació que la CUP-CC descarta, des d’un primer moment, la declaració unilateral d’independència (DUI). Tot i descartar la DUI, cal dir que l’independentisme va aconseguir majoria de vots i escons, amb un 47,8 %, respecte al 41,62 % dels partits unionistes i un percentatge del 10,06 % d’indecisos que no es pot atorgar a cap dels dos espais. Però també és important recordar que la CUP ja deia, en documents interns previs al 27S, que, si no obteníem un resultat clar en vots, caldria apostar per un referèndum i seguir avançant cap a la ruptura amb l’Estat espanyol:

Majoria absoluta d’escons però no de vots: aquest escenari suposa que l’independentisme té majoria absoluta al Parlament, però no supera el 50% de vots emesos. Així, doncs:

- L’independentisme no només seria majoritari, sinó que se situaria amb un notable avantatge sobre el bloc del *no* (PP, Cs i PSC).
- El mandat popular de continuar avançant seria inqüestionable.
- Per fer efectiu el dret a decidir, si és possible, amb un *referèndum*, caldrà avançar en la desconnexió

envers l'Estat i el règim del 78, mitjançant un escenari de desobediència que permeti sotmetre a *referèndum* la independència i el resultat d'un procés constituent.

Continuem fent una mica més de memòria per entendre el post27S i, sobretot, quin és el punt d'inici. Passada la consulta del 9 de novembre de 2014, la majoria de partits i entitats sobiranistes van reclamar a Artur Mas que convoqués eleccions abans de tres mesos. És a dir, fer les eleccions el febrer de 2016. Aquí va començar el seguit de xantatges que portaran a Mas i CDC a marcar, segons els seus temps i les seves necessitats (de partit), el ritme i els passos a fer previs al 27S:

14 de gener de 2015. Reunió a Palau entre Artur Mas, Oriol Junqueras, Muriel Casals, Carme Forcadell i Josep Maria Vila d'Abadal. La majoria entren a aquella reunió exigint a Artur Mas la convocatòria d'eleccions "plebiscitàries" de forma immediata, però en surten amb un compromís diferent, supeditat a la voluntat d'Artur Mas i CiU, de fer les eleccions el 27S. Això sí, a la roda de premsa posterior, confirmen que es presentaran els diferents partits que es reuneixen (ERC i CiU) de forma separada i amb un full de ruta comú.

20 de juny de 2015. Conferència política d'Artur Mas a Molins de Rei: tot i l'acord del gener del mateix any, llença una nova proposta per encarar les eleccions del 27S (anunciades, però encara no convocades): fer una llista unitària amb la presència de persones de la societat civil i dels partits independentistes. En aquell moment, la pressió cap a ERC i, en menor mesura, a la CUP comença a girar a l'entorn una premissa: sense llista unitària, no hi haurà convocatòria d'eleccions.

14 de juliol de 2015J. Reunió a Palau entre CUP, CDC, ERC, Òmnium Cultural, ANC i AMI. La reunió comença amb cinc actors polítics que demanen els tres partits presents (CUP, ERC i CDC) es presentin per separat i només Artur Mas i CDC exigeixen que es formi una llista unitària, sempre amb l'amenaça de no convocar les eleccions del 27S (potestat exclusiva del president de la Generalitat). Finalment, la reunió acaba amb el pacte per configurar una llista (la que acabarà sent la proposta de Junts pel Sí) i només la CUP es mantindrà amb la decisió de presentar-se per separat, amb diferents arguments, entre ells i resumint molt: "no ser crossa de ningú" i "hi ha sumes que a vegades resten" (en al·lusió al fet que l'independentisme pot aconseguir més vots amb llistes separades i als diferents projectes de país existents).

Ara que tenim clar el punt de partida de les eleccions del 27S, tornem just després d'aquells resultats: la negociació entre setembre de 2015 i gener de 2016. La CUP-CC afronta els primers passos de la negociació treballant i posant sobre la taula tres propostes, tres premisses, per tal de continuar l'XI legislatura al Parlament de Catalunya i avançar cap al procés de ruptura amb l'Estat espanyol. Aquestes tres propostes són, resumidament, les següents:

- *Un acte de desobediència* i d'enfrontament amb l'Estat abans de les eleccions espanyoles del 20D.
- *Pla de xoc i procés constituent popular* que permeti, durant el 2016, activar tot el teixit popular en la definició del nou país.
- *Trencar l'hegemonia de CDC* i, en conseqüència, *no invertir Artur Mas* president de la Generalitat de Catalunya, com a persona clau i representativa del període de retallades i, també, per l'ús del procés per marcar tempos segons les necessitats partidistes i/o personals.

A partir d'aquí, doncs, el recorregut de la CUP-CC passa per pressionar a l'entorn d'aquests tres punts, passant per la conferència política "per governar-nos, lluitem per la República", on el relat cupaire se centra a fer irreversible la conjuntura oberta a partir del 27S i el procés de ruptura amb l'Estat espanyol, per evitar nous pactes amb l'Estat o la reedició de velles vies autonomistes.

Malgrat això, cal destacar que les tres propostes de la CUP no s'han portat a terme en la seva totalitat, excepte el relleu a la presidència de la Generalitat de Catalunya. Primer, perquè la declaració del 9 de

novembre de 2015 ha quedat en paper mullat, per les múltiples renúncies de JxS a exercir la desobediència en diferents àmbits i no deseobeir el Tribunal Constitucional. Segon, perquè el pla de xoc no s'ha materialitzat, més enllà d'alguns petits canvis insuficients (tal com després argumentà la CUP-CC, durant l'esmena a la totalitat dels pressupostos de 2016 i també durant l'aprovació dels de 2017) i, finalment, perquè el procés constituent ha quedat enquadrat en l'àmbit parlamentari i sense prioritat per desplegar-lo al carrer i als teixits socials i organitzatius.

A tot això, l'embat mediàtic, anomenat *#pressingCUP*, va fer arribar la CUP-CC a una Assemblea Nacional extraordinària i un posterior debat al Consell Polític i Grup d'Acció Parlamentària per decidir respecte a la investidura d'Artur Mas. Però cal recordar que el *#pressingCUP* no és res més que la constatació del que representa la CUP per als mitjans de masses i el poder, una anomalia parlamentària que "ocupa" espais i espais propis d'aquells partits i persones que fins ara han estat còmplices necessaris perquè continuï igual. En aquest context, cal constatar [l'esforç organitzatiu i comunicatiu de la CUP-CC](#) per mantenir els seus espais de debat com a part principal del seguiment de les negociacions i per definir les posicions que s'han mantingut en cada moment.

Ni Mas ni març

Primerament, cal dir que, sense el context polític previ, explicat en el punt anterior, es podria reduir el debat a l'entorn la presidència d'Artur Mas a un simple vot afirmatiu o negatiu. Però el context previ ens fa veure la dimensió i l'ús que CDC i, en especial, Artur Mas han fet de l'anomenat "procés". La figura de Mas encaixa a la perfecció dins la voluntat d'una classe política de mantenir-se al poder malgrat els resultats electorals, una pressió social cada cop més llunyana als seus postulats i, també, un percentatge elevat de població demanant canvis en la política dels últims anys. Alhora, l'esquitx de la corrupció és especialment important a CDC, no només amb el *cas Palau*, també amb la fortuna del clan Pujol o altres casos: *Pretòria*, *Innova* o el corrupte complex sociosanitari aixecat sota l'ègida de la sociovergència (només cal revisar *l'Atlas de la corrupció als Països Catalans*, editat i publicat per la CUP).

Seguint amb l'explicació del debat i dels diferents arguments donats per la CUP, cal destacar que, contràriament al que es podia esperar en un primer moment, ERC i CSQEP agafen un paper passiu, sense voler provocar un gran canvi i es juga sempre en un escenari on la CUP i l'esquerra independentista es troben soles en l'esforç de generar un canvi d'hegemonies orientat a la ruptura democràtica amb el règim del 78. Durant tot aquest espai de temps, ERC fa un dels papers que millor ha sabut fer els últims anys: dir una cosa durant les reunions bilaterals CUP-ERC i restar en silenci o, directament, defensar tot el contrari durant les trobades amb JxS o en el transcurs de les decisions que es van prenent.

Cinc arguments breus i bàsics per entendre el "no a Mas":

- És fals que el creixement de l'independentisme sigui conseqüència del viratge de CDC. Ans al contrari: només cal mirar el que ha passat els últims deu anys (descriu al primer capítol d'aquest petit relat). Mas i CDC no han impulsat el moviment sobiranista, sinó que, en fer-se incontrolable la crisi i esgotar-se el marc autonòmic, primer intenten un pacte fiscal i polític i, posteriorment, controlen els tempos a través sempre de la rendibilització d'una quota de poder que, de mica en mica, es va fent més minsa.
- Mas i CDC han frenat de forma sistemàtica la ruptura democràtica i els esdeveniments a partir de xantatges. La possibilitat que continuïn actuant així passa només per seguir mantenint al capdavant Artur Mas i salvar el seu lideratge. D'aquesta manera controlen les diferents situacions i sempre desactiven les opcions de ruptura.
- Les elits i l'oligarquia tenen en Artur Mas la millor garantia per mantenir l'ordre i el control. Artur Mas és el principal bastió que queda al vell ordre polític autonòmic i social favorable a les elits del Principat sortit de la

transició. El poder econòmic, la banca, la patronal, els empresaris no volen la independència i saben que el lideratge de Mas és sempre un possible aliat.

- La CUP ha de mantenir una acció política pròpia i una coherència respecte a les seves posicions. Per contra, el fet de garantir i col·laborar amb la subordinació política de les classes populars a l'hegemonia de la burgesia pot permetre ser ben tractat pels seus mitjans, però, al final, és una estafa a la classe treballadora i la resta de classes populars, un menyspreu a la base política i social a la qual la CUP-CC es dirigeix i liquida tota possibilitat que la classe treballadora i les classes populars disputin el lideratge del moviment d'alliberament nacional.
- CDC i Artur Mas estan esquitxats per la corrupció. CDC està podrida de corrupció i per la seva gestió del poder autonòmic fins ara; el govern dels millors era el govern d'Artur Mas i les retallades. Durant tota la seva trajectòria, la seva pràctica política s'ha distingit per l'aplicació de retallades en tots els àmbits sensibles de la gestió política i per tantes privatitzacions com ha estat possible.

Un cop argumentat i resolt, amb la presidència de Carles Puigdemont, el 10 de gener de 2016, la CUP-CC no va poder batallar una presidència alternativa a CDC, però pel camí va quedar clar que el projecte de la CUP-CC no havia estat subordinat a la burgesia i el poder autonòmic, un fet que durant quaranta anys sempre havien intentat sobre les esquerres parlamentàries i, repassant la història parlamentària d'aquests últims quaranta anys, gairebé sempre havia acabat amb èxit (per a la burgesia i aquest poder autonòmic i pactista).

Dos embats amb dues respostes: pressupostos 2016 i 2017

Els dos debats pressupostaris estan situats en un marge molt curt de temps i tant la resposta final com les situacions prèvies són diferents, però el govern de JxS encara de forma idèntica, amb dues premisses prèvies en cada moment:

- El xantatge basat a posar els pressupostos per davant de l'avenç del procés de ruptura amb l'Estat espanyol, resumit amb "sense pressupostos no hi ha legislatura" o "sense pressupostos no hi ha referèndum".
- La reproducció de l' statu quo o immobilisme social del govern, combinada amb una contínua evocació a encapsular qualsevol debat i proposta; desplaçant sistemàticament un escenari de mínim canvi social a una qüestió postindependència, resumida en: "primer la independència i després model social" o el recurrent "ara no toca".

Aquest xantatge continu amb el referèndum o l'anomenat "procés" en relació amb els pressupostos i, concretament, a un model determinat de pressupostos, sense, alhora, acceptar ni fer cap proposta plausible de calat o de fons, perjudicava i perjudica en cada moment la idea de transmetre que el procés independentista pot suposar, o pot albirar, un canvi en les polítiques econòmiques i, per tant, una millora de les condicions de vida de les majories treballadores. Aquest fet, a semblança de les apostes polítiques que defensaven la llista única, allunya sectors importants de la societat de la voluntat de ruptura amb l'Estat i no eixampla una base independentista, que necessita créixer.

Després de la primera negociació s'evidencia ja una primera conclusió: no hi ha capacitat (ni voluntat de JxS) que la CUP-CC "guanyi" res més als despatxos i a porta tancada, sense força externa o considerant exclusivament l'opció institucional del vot negatiu com a únic mecanisme.

Aquesta conclusió queda demostrada per la sortida que tenen els dos embats pressupostaris. Primer, amb l'esmena a la totalitat als pressupostos de 2016, que va suposar un punt i a part a la legislatura, amb la qüestió de confiança i el canvi de full de ruta, a proposta de la CUP-CC, que va posar sobre la taula el referèndum. I, segon, amb l'aprovació dels pressupostos de 2017, amb la concreció definitiva d'aquest pel govern i on la CUP-CC deixa clar que no hi ha pla B possible al referèndum.

I una segona conclusió, demostrada a mesura que ha avançat el debat i l'execució del referèndum de l'1 d'octubre, és que no calien pressupostos per fer el referèndum. Així, el xantatge i la pressió d'ERC i PDeCAT no era per fer efectiu el referèndum, sinó una estratègia partidista i per uns interessos polítics molt allunyats de la celebració i execució del referèndum.

Referèndum: com acabar amb el processisme (d'Esparreguera a la qüestió de confiança)

Entre mig dels dos embats pressupostaris, ens trobem en el moment clau de la legislatura: el canvi de full de ruta de JxS. Una necessitat, vist amb perspectiva, clau per poder acabar amb el processisme i amb la indefinició generada durant els últims anys. Aquest canvi de full de ruta o, el que és el mateix, la clarificació del full de ruta s'explica primer per l'esmena a la totalitat de la CUP-CC als pressupostos de 2016 de Junts pel Sí i la qüestió de confiança plantejada per Carles Puigdemont com a resposta, i també per l'aprovació, en l'Assemblea Nacional de la CUP, que va tenir lloc el 22 de maig de 2016 a Esparreguera, de la línia política següent:

Cal portar l'autonomia al límit. Cal forçar la celebració d'un referèndum unilateral sobre la independència, que hauria de tenir lloc, com a tard, el gener de 2017. En cap cas es donarà suport a la celebració de noves eleccions autonòmiques que suposin afegir nous passos que dilatin el procés d'independència. No renunciar, doncs, ni a la unilateralitat ni al referèndum vinculant i clar que doni lloc a un mandat clar i inequívoc.

Però per què el referèndum era la clau i l'única sortida plausible en el context actual? Com hem arribat fins al referèndum i quins escenaris cal preveure?

En els darrers anys hem assistit a un desgast del sistema autonòmic sorgit de la "transició". Aquesta situació no dona sortida a les aspiracions polítiques populars; de fet, ni tan sols permet un reconeixement mínim de les diverses realitats nacionals o el dret a l'autodeterminació d'aquestes. I, com que la tasca persistent de l'independentisme ha anat desbrossant el camí, allò que es veia com una utopia ha anat agafant cos fins a arribar, a dia d'avui, al referèndum d'autodeterminació com una sortida al conflicte democràtic amb l'Estat espanyol, assumida pel 80 % de la població.

El recorregut fet per la CUP al llarg d'aquest anys s'ha basat a mantenir sempre oberta la reivindicació històrica de l'esquerra independentista: la independència dels Països Catalans i la defensa del dret a l'autodeterminació. I és aquesta reivindicació que la CUP va reprendre amb força des de l'Assemblea Nacional d'Esparreguera (22 de maig de 2016) fins al debat de política general (5 i 6 d'octubre de 2016), on es va aprovar la convocatòria d'un referèndum, pactat o sense pactar, abans del setembre de 2017.

La victòria en escons però no en vots aconseguida a les eleccions autonòmiques del 27S feia necessària aquesta redefinició del full de ruta per aconseguir el mandat clar i vinculant reclamat fins aleshores i acabar amb un procés independentista a Catalunya atrapat entre les pantalles que mai acabaven amb un resultat definitiu. Tot això s'ha aconseguit, malgrat molts entrebancs i renúncies, però, malgrat tot, la CUP ha pogut batallar amb rigor davant els intents de condicionar la voluntat majoritària de la població d'exercir el dret a l'autodeterminació a altres aspectes, com la qüestió de confiança a Carles Puigdemont o l'aprovació dels pressupostos de la Generalitat del 2017.

És per això que, davant la proclama feta pel president de la Generalitat "referèndum o referèndum", la CUP continua insistint avui dia amb "referèndum sí o sí", perquè no hi pot haver més entrebancs i, sobretot, no hi pot haver plans B. La celebració d'un referèndum ha de portar l'autonomia al límit, no

generar alternatives, com unes noves eleccions autonòmiques o noves dilacions. La recepta és clara, no renunciar ni a la unilateralitat ni al referèndum vinculant i clar que doni lloc a un mandat clar i inequívoc. El 2012 entràvem amb tres diputades al Parlament, amb el lema “és l’hora del poble”, i el 2015 amb una aposta no menys clara: “Governem-nos”. El referèndum uneix de nou aquesta voluntat popular majoritària expressada als carrers i la necessitat de vincular-lo a una possibilitat d’obrir panys fins ara sense clau.

Alhora, és imprescindible que, juntament amb la reivindicació del dret a l’autodeterminació, obrim espais de construcció nacional dels Països Catalans en els àmbits polític, econòmic, social i cultural, i consolidem els existents. Avui cal més que mai que, des del respecte a la realitat diversa i plural que conformen, els agents polítics, socials i culturals es comprometin en la construcció dels Països Catalans i en la seva defensa, davant l’ofensiva recentralitzadora dels Estats espanyol i francès. La independència de Catalunya no pot tenir lloc a canvi de l’abandonament del projecte dels Països Catalans. Els Països Catalans no poden ser una moneda de canvi per a la sobirania d’una part de país.

I, als ulls del món, caldrà fer valdre tots aquests arguments d’unilateralitat i de vot vinculant, perquè, davant la prohibició d’un estat demofòbic, l’única alternativa és votar, l’única alternativa democràtica passa per nosaltres, no podem esperar res de l’Estat espanyol. Hem d’assumir que només ho farem viable a través de la desobediència i, per tant, assumint-ne totes les conseqüències.

Cal tancar la possibilitat d’un nou canvi de full de ruta i no deixar marge perquè s’obrin camins nous. Avui dia, no fer un referèndum i crear noves perspectives o plans B ens allunya d’una resolució en clau independentista i ens situa en un camp de batalla ple d’hipòtesis i solucions incertes. Sense haver arribat fins al final amb el referèndum, és a dir, havent posat les urnes, votat i obtingut uns resultats majoritàriament afirmatius, no hi ha cap possibilitat d’aplicar un altre mecanisme unilateral. Només un escenari on la força impedeixi la celebració amb normalitat del referèndum permetria pensar en alternatives. Perquè, en aquell cas, en el cas que el Govern català hagi portat l’organització del referèndum d’autodeterminació fins a les últimes conseqüències, la força d’una DUI seria proporcional a l’embat i nivell de pressió suportat des de l’estat.

O, com molt bé va resumir Anna Gabriel, durant el debat de la qüestió de confiança: “La CUP-CC vam demanar posar el referèndum com a instrument democràtic de culminació de la legislatura, el passat mes de juny. I parlem de referèndum. I no hi ha substitutiu del referèndum d’autodeterminació: ni procés participatiu, ni consulta popular, ni noves eleccions plebiscitàries ni eleccions constituents. Ja ho va dir vostè mateix ahir: referèndum o referèndum”.

[I ara, què cal fer? La unitat popular i el futur immediat](#)

Aquest capítol donaria per a tot un article o, fins i tot, per a un debat molt ampli i profund (vegeu, en aquest sentit, l’article publicat a *Sentit Crític* pel diputat de la CUP-CC Carles Riera “[El demà és ara. Sobre l’Esquerra Independentista i els escenaris d’autodeterminació](#)”). Si, primer, ens centrem en el paper de la CUP-CC, aquest pròxim mes el debat ens retorna a moltes altres situacions: seguidisme i coresponsabilitat vs. acció política pròpia.

Després de tot el recorregut i mirant enrere, podem anar observant que totes aquelles premisses que la CUP-CC posava sobre la taula han estat encertades o marcaven clarament el camí: desobeir el Tribunal Constitucional (tot i que el Govern, avui dia, encara no ho ha fet), entrar a tràmit separatament la llei de referèndum i la llei de transitorietat, aprovar aquestes lleis abans de la celebració del referèndum o altres aspectes tecnicopolítics per a la celebració del mateix referèndum. Aquest fet confirma, en part, la preocupació que hi ha hagut en molts debats interns sobre la improvisació del govern de JxS o, pitjor encara, la por d’aquest d’afrontar de cara els diferents embats de l’Estat espanyol.

Seguint aquest fil, aquí és on trobem part del desenllaç d’aquestes pròximes setmanes i, sobretot, com des de la CUP-CC podem ser accelerador d’un procés que no pot tornar enrere. Junts pel Sí i el Govern de la Generalitat sempre ha utilitzat frases com “de la llei a la llei” o “astúcia política”, per respondre els diferents impediments judicials i polítics. En canvi, tenint en compte el dret a l’autodeterminació com una

eina de ruptura amb la legalitat existent, cal posar el focus en el fet que, sense desobediència, no hi ha possibilitat de ruptura. L'autodeterminació no s'exerceix amb astúcia. És l'hora de tenir un Parlament en rebel·lia, de tancar el procés per començar la fase de l'autodeterminació. I això només és possible amb una desobediència sistemàtica, dins i fora del Parlament, des del carrer i des de les institucions. A més, cal tenir en compte que el relat d'amagar informació o ser ambigu amb els fets o canviar el calendari constantment no ajuda a fer versemblant el referèndum i, en conseqüència, no ajuda a revertir el relat de part dels indecisos o d'aquells moviments partidistes ambigus provinents d'espais no directament independentistes.

És, doncs, moment de tenir un paper diferent als últims temps i una acció política pròpia. Potenciar la mobilització popular i generar un contrapoder real, que faci vinculant i irreversible el referèndum de l'1 d'octubre. I, davant de tot això, cal reforçar el projecte de la unitat popular en tots els escenaris possibles d'ara fins a l'1 d'octubre. És imprescindible articular un poder popular al conjunt dels Països Catalans i posar al centre del debat els objectius estratègics de la unitat popular. Com diu Carles Riera a l'article anteriorment citat: "Per fer possibles aquests objectius i plantejaments, cal que la CUP-CC clarifiqui que el seu compromís, la seva aliança i coresponsabilitat són amb la ruptura independentista i amb el referèndum, no amb el govern autonòmic i la majoria parlamentària que li dona suport".

L'escenificació creada avui dia pel Govern i JxS es basa en "jocs" i estratègies per no afrontar clarament la partida final, per continuar fent el relat "de la llei a la llei", obviant el necessari procés de desobediència, i jerarquizant informació en petits cercles de poder que, lluny de la transparència necessària per generar credibilitat, genera dubtes i preguntes constants. Fins avui, la CUP-CC no ha superat aquest escenari i cada vegada costa més superar les diferents pantalles tècniques que posa sobre la taula el Govern i que ens porten a fer seguidisme de les diferents passes proposades. La preocupació és evident: Junts Pel Sí, amb ERC al capdavant de l'execució del referèndum, minimitzarà l'embat, per evitar les mesures repressives i judicials que vinguin des de l'Estat i s'aproximarà a un nou 9N? O, per contra, anirem amb totes les conseqüències cap a un procés d'autodeterminació, trencant amb tota legalitat espanyola, de forma desobedient? A nosaltres, com a CUP-CC, ens pertoca clarificar que la independència només serà possible no tan sols votant l'1 d'octubre, sinó també mobilitzant-nos, omplint carrers i desobeint.

I hem de saber obrir aquest debat a la militància, sense por, obertament. Perquè, si no l'afrontem de cara, si la CUP-CC no pot ser oposició en tots els sentits (tant en polítiques socials com en aquestes fórmules "legalistes" d'exercir el dret a l'autodeterminació), serà part del problema i no podrà concretar ni proposar alternatives versemblants a aquesta nova fase processista d'inconcreció.

Referèndum sí o sí, sense pla B, aparcant tota possibilitat de reculada, sense amagar cartes i amb confrontació directa amb l'Estat i la seva legalitat. Ho hem defensat abans i ara, cal un poble organitzat i disposat a mobilitzar-se fins a les últimes conseqüències. Desobeir per aconseguir els nostres objectius. Fer el referèndum, defensar-lo i guanyar-lo.

Finalment, i com a últim parèntesi, a desenvolupar en un altre moment, cal fer una reflexió en el si del moviment sobre l'excessiva centralitat de la lluita institucional dels últims temps, ja que aquesta suposa l'avenç de posicions possibilistes, a curt termini, i la renúncia o moderació en els plantejaments estratègics de l'esquerra independentista. Cal, més que mai, treballar per un futur programa de la unitat popular als Països Catalans. I aquests últims anys, com deia Anna Gabriel durant el discurs sobre la qüestió de confiança, s'ha fet des de l'assemblearisme, al Parlament de Catalunya i fora:

I tot el camí recorregut, el que ve de lluny, però també el més recent, l'hem fet, bàsicament, amb el nostre esforç, la nostra perseverança, la nostra militància i, sobretot, la nostra paraula i la nostra coherència. No tenim gaire més.

No tenim poder ni poderosos.

Tenim les mans, el nostre capital, i tenim una cultura política que volem preservar; perquè prenem les decisions de forma col·lectiva i n'estem orgulloses. I sabem que algunes ens voldrreu jeràrquiques i subordinades. Però som assembleàries i crítiques.

És per tot això, i tal com començava aquest petit relat de la legislatura actual 2015/2017, cal recordar que, si volem generar una alternativa real a aquest sistema, caldrà entendre que

en el marc del capitalisme d'avui, les estructures i les relacions socials necessàries per a la reproducció de la societat no depenen només del poder institucional [...]. La intervenció institucional ha d'estar subordinada als processos que es troben en marxa i que plantegen, en àmbits diversos, guanyar les sobiranes indispensables per desenvolupar una vida plena, i els ha de potenciar. En aquest sentit, la institució ha de quedar subsumida en els processos transformadors i els ha de donar tot el suport en el seu desenvolupament. (diverses autores, *Sobiranes. Una proposta contra el capitalisme*, Espai Fàbrica, 2017).

Xevi Generó, militant de la CUP Manlleu i membre del Secretariat Nacional de la CUP